

Respons

Filippinene: Skilte kvinners mulighet for gjengifte og deltakelse i arbeidslivet

- Muligheter for gjengifte og deltakelse i arbeidslivet for skilte kvinner i Filippinene. Økonomiske og sosiale forhold.

Innledning

Det er i utgangspunktet ikke mulig å få skilsmisse i Filippinene (Landinfo 2013). I visse tilfeller kan skilsmisse innvilges for muslimer (Code of Muslim Personal Laws 1977), men ellers er skilsmisse etter den filippinske familieloven (Family Code 1987) bare mulig hvis ekteskapet er inngått med en utenlandsk statsborger i utlandet, og således også kan oppløses i utlandet (§ 26).

Denne responsen omhandler filippinske statsborgere som har inngått ekteskap i utlandet (eksempelvis Norge) med utenlandsk statsborger, og hvor ekteskapet senere er oppløst ved skilsmisse. De aspektene som omtales, gjelder for den hovedsakelig katolske majoritetsbefolkningen. Religiøse og kulturelle minoriteter kan ha andre regler og praksiser.

Skilsmisregistrering og gjengifte

Den filippinske ambassaden i Oslo (telefonsamtale 2013) opplyser at hvis et norsk-filippinsk par har giftet seg i Norge og unnlatt å opplyse ambassaden her om det, så er ikke ekteskapet deres registrert hos filippinske myndigheter. Ved en eventuell skilsmisse, er dermed ikke gjengifte noe problem for den filippinske parten, i og med at denne aldri har vært registrert som gift hos filippinske myndigheter.

Dersom partene *har* rapportert giftemålet sitt til ambassaden, må også skilsmissen dokumenteres ved ønske om gjengifte. Et såkalt “judicial decree of the absolute divorce” må framlegges (Family Code 1987, Art 13). Det vil si at det norske skilsmissegodkjenningens dokumentet må oversettes til engelsk og legaliseres av det norske utenriksdepartementet. Deretter bringes dokumentet til den filippinske ambassaden i Oslo, som så verifiserer (*authenticate*) det (Den filippinske ambassaden, telefonsamtale 2013).

Før den filippinske parten kan gifte seg på nytt under filippinsk lov, må en filippinsk domstol godkjenne den utenlandske skilsmissegodkjenningens gyldighet. Det gjøres av den lokale domstolen

Respons **Filippinene: Skilte kvinners mulighet for gjengifte og deltakelse i arbeidslivet**

(*Regional Trial Court*). Endelig registreres rettskjennelsen hos folkeregisteret i Manila (*City Civil Registry Office at the Manila City Hall*) (Embassy of the Republic of the Philippines u.å.). Disse opplysningene er hentet fra den filippinske ambassaden i Japan, men er i hovedsak også gyldige for skilsmisser effektuert i Norge (den filippinske ambassaden, telefonsamtale 2013).¹

Skilte personers status i samfunnet

Selv om Filippinene i mange henseender er et verdikonservativt samfunn, forholder mange filippinere seg ganske pragmatisk til hverdagen. Eksempelvis tar mange ut separasjon, noe som er mulig selv om full skilsmisse ikke er lovlig, mens andre rett og slett bare flytter fra hverandre. En siste mulighet er å få ekteskapet annullert, noe som i visse tilfeller er mulig, men som kan være relativt dyrt (McGeown 2011). Det hender at «the stigma of a broken marriage» nevnes (se Festin 2011; Ilagan & de Jesus u.å.), og ekteskapsbrudd vil i de aller fleste tilfeller være forbundet med skam, men graden av stigma og/eller skam avhenger nok delvis av årsaken til bruddet samt av sosial tilhørighet. BBC hevder at «in any gathering of professional Filipinos, you can be fairly sure that at least one is onto their second or maybe even third marriage» (McGeown 2011). Disse vil vanligvis ha fått tidligere ekteskap annullert.

Skilte personers mulighet til å etablere seg i arbeidslivet

Kvinnelig deltakelse i arbeidslivet ligger på 50 % i Filippinene (mot 62 % i Norge) (World Bank u.å.). Den generelle arbeidsledigheten er på 7,3 % og andelen undersysselsatte² er på 19,2 % (NSO 2013). Over 1 million filippinske kvinner – og vel så mange menn – jobber i utlandet, ifølge Philippine Commission on Women (2013).

Rundt 28 % av befolkningen (eller 22,3 % av familiene) i Filippinene lever under fattigdomsgrensa (NSCB 2013). Bekymringer for hvordan man skal klare å forsørge seg selv samt eventuelle barn på bare én inntekt, som i tillegg kanskje kun er fra deltidsarbeid, er én grunn til at en del filippinske kvinner blir i ekteskap de ellers ville gått ut av.

Barnepass er en forutsetning for at enslige foreldre skal kunne arbeide. Fra og med 2012 har filippinske femåringer lovfestet rett til ett år i barnehage før de begynner på skolen som seksåringer (Kindergarten Education Act 2012, Section 4). Det vil i praksis si at skolestart nå er ved fem års alder (Official Gazette 2012).

I Filippinene er det ikke vanlig å gå i barnehage før dette, selv om noen barn begynner når de er fire år. Det finnes ikke et utbygd offentlig barnehagetilbud, selv om det finnes noen private ordninger. Hvis man ikke har familie som kan ta seg av barna, må man altså finne andre løsninger. Det vanlige blant de som har råd til det, er å ansette en «yaya», altså en hushjelp/barnepike. I familier som ikke har råd til dette, jobber bare én av foreldrene (den filippinske ambassaden, telefonsamtale 2013).

¹ Personer som måtte ønske å registrere en skilsmisse, må kontakte den filippinske ambassaden i Norge for å orientere seg om de til en hver tid gjeldende regler.

² “Undersysselsatte” defineres som “employed persons who express the desire to have additional hours of work in their present job, or to have additional job, or to have a new job with longer working hours” (NSO 2013).

Gitt denne situasjonen, vil det kunne være vanskelig for en enslig forelder å jobbe. I tillegg vil mulighetene for deltakelse i det formelle arbeidsmarkedet avhenge av utdannelse, erfaring og lokale forhold. Landinfo kjenner imidlertid ikke til at et stigma rundt status som skilt skulle være til hinder for deltakelse i det filippinske arbeidslivet.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- [Code of Muslim Personal Laws] (1977, 4. februar). *Code of Muslim Personal Laws of the Philippines. Presidential Decree No. 1083*. Tilgjengelig fra The LawPhil Project http://www.lawphil.net/statutes/presdecs/pd1977/pd_1083_1977.html [lastet ned 24. oktober 2013]
- Embassy of the Republic of the Philippines in Japan (u.å.). *Judicial Recognition of Foreign Divorce*. Tokyo: Embassy of the Republic of the Philippines in Japan. Tilgjengelig fra <http://tokyo.philembassy.net/consular-section/services/civil-registration/judicial-recognition-of-foreign-divorce/> [lastet ned 29. oktober 2013]
- [Family Code] (1987, 6. juli). *The Family Code of the Philippines. Executive Order No. 209*. Tilgjengelig fra ChanRobles Virtual Law Library <http://www.chanrobles.com/executiveorderno209.htm> [lastet ned 23. oktober 2013]
- Festin, R.P (2011, 9. juli). Is the Philippines Ready for Divorce? *Inquirer*. Tilgjengelig fra <http://lifestyle.inquirer.net/5183/is-the-philippines-ready-for-divorce> [lastet ned 29. oktober 2013]
- Ilagan, L.C. & de Jesus, E.A. (u.å.). *House Bill no. 1799. Explanatory note*. Tilgjengelig fra http://www.congress.gov.ph/download/basic_15/HB01799.pdf [lastet ned 29. oktober 2013]
- [Kindergarten Education Act] (2012, 20. januar). *An act institutionalizing the kindergarten education into the basic education system and appropriating funds therefor. Republic Act No. 10157*. Tilgjengelig fra The LawPhil Project http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2012/ra_10157_2012.html [lastet ned 29. oktober 2013]
- Landinfo (2013, 23. april). *Filippinene: Fødselsregistrering og rettelsener/endringer i fødselsattest*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/2345/1/2345_1.pdf [lastet ned 28. oktober 2013]
- McGeown, K. (2011). How to split when divorce is banned. *BBC*. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/from_our_own_correspondent/9509519.stm [lastet ned 28. oktober 2013]
- NSCB, dvs. National Statistical Coordination Board (2013, 23. april). *Poverty incidence unchanged, as of first semester 2012—NSCB*. Makati City: NSCB. Tilgjengelig fra <http://www.nscb.gov.ph/poverty/defaultnew.asp> [lastet ned 30. oktober 2013]

Respons **Filippinene: Skilte kvinners mulighet for gjengifte og deltakelse i arbeidslivet**

- NSO, dvs National Statistics Office (2013, 10. september). *Employment Rate in July 2013 is Estimated at 92.7 Percent*. Manila: NSO. Tilgjengelig fra <http://www.census.gov.ph/content/employment-rate-july-2013-estimated-927-percent> [lastet ned 29. oktober 2013]
- Official Gazette (2012, 30. november). The K to 12 Basic Education Program. *Official Gazette*. Tilgjengelig fra <http://www.gov.ph/k-12/> [lastet ned 4. november 2013]
- Philippine Commission on Women (2013, 18. april). *Statistics on Filipino women and men's overseas employment*. Manila: Philippine Commission on Women. Tilgjengelig fra <http://pcw.gov.ph/statistics/201304/statistics-filipino-women-and-mens-overseas-employment> [lastet ned 29. oktober 2013]
- World Bank (u.å.). *Labor participation rate, female (% of female population ages 15+)*. Washington D.C.: World Bank. Tilgjengelig fra <http://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.FE.ZS> [lastet ned 29. oktober 2013]

Muntlige kilder

- Den filippinske ambassaden i Oslo, telefonsamtale 29. oktober 2013.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.